

[Håndelsministeren.]

Indlaansrenten, altsaa noget paa Linie med, hvad det ærede Medlem Hr. Clausager har udtalt. Jeg kan sige til det ærede Medlem Hr. Hasle i nogen Maade det samme, som jeg sagde til det ærede Medlem Hr. Clausager, at dersom man vil Konverteringen, maa man ogsaa ville de Midler, som er nødvendige for at faa Konverteringen gennemført, og det tror jeg, jeg kan sige paa afgørende Vis, at man kommer ikke uden om Bestemmelser, der paa en eller anden Maade tager Sigte paa at hindre Forsøg paa at gøre Konverteringen uigennemførlig derved, at de paagældende Obligationsejere i stort Tal gaar til Banker og Sparekasser med de Pengemidler, som de har faaet for deres Obligationer, og kan faa en betydelig Rente i Sparekasser eller Banker. Noget saadan kan, saa længe Konverteringen staar paa, ikke tilstedes.

Jeg vil derfor henstille til dem, der er mod en Ændring af Indlaansrenten, at tage i Betragtning, at det er nødvendigt at foretage denne Nedsættelse af Indlaansrenten, saa længe Konverteringen staar paa. Kan de faa dannet et Konsortium til at overtage Risikoen ved og Ansvaret for Konverteringen af de 2 600 Mill. Kr., uden at man behøver at træffe de Sikkerhedsforanstaltninger, her er Tale om, er det en anden Sag. Men det vil jeg ikke tro er muligt, naar jeg ved, hvilke Krav der blev stillet af de paagældende i Sommer under de Forhandlinger, vi da førte om Mulighederne for at faa dannet et Konsortium, der vilde overtage Ansvaret for Konvertering af et meget mindre Beløb end det, her er Tale om.

Landbrugsministeren (Bording): Dersom man ser paa det foreliggende Lovforslag ud fra et Landmandssynspunkt, føler jeg mig overbevist om, at man maa erkende, at det, der foreligger Forslag om her, er en Række effektive og sammenhængende Foranstaltninger til Lettelse af Landbrugets Gældsbyrde. Det, der indeholdes i Afsnit I, er, hvis det gennemføres, at man faar en Nedsættelse i Renterne af Førsteprioriteterne til 4 pCt., dels gennem Konvertering af Kreditforeningsobligationerne og dels ved Fastsættelsen — i § 9 — af en Rente paa højst 4 pCt. af de Prioriteter, der ligger inden for 75 pCt. af Ejendomsskyldværdien. Dernæst foreslaas i samme Paragraf, at der for de øvrige Prioriteter fastsættes, at Renten ikke maa ligge over 4½ pCt.

Endvidere indeholder Afsnit II en Bestemmelse — det er en Bestemmelse,

som man kender fra i Sommer — om et Rentetilskud af højst 1 pCt. af Ejendomsskyldværdien til de Landmænd, som har Gæld ud over Ejendomsskyldværdien, og i Afsnit III foreslaas en Gældssanering for de Landmænd, som paa Trods af de omtalte Hjelpeforanstaltninger i første og andet Afsnit alligevel ikke kan klare Vanskelighederne, idet det bestemmes, at der kan foretages en privat Auktion mellem Debitor og Kreditor, og derefter gives der Moratorium for den Del af Gælden, der ingen Dækning er for.

Det nye, der findes i det foreliggende Lovforslag, er de Bestemmelser, der gaar ud paa at søge at imødegaa lignende Gældskriser i Fremtiden som den, man nu har oplevet i de sidste Aar. Man maa sikkert erkende, at ligesom vi hidtil har haft svingende Konjunkturer i Landbruget i stort Omfang, ikke mindst i den sidste Snæs Aar, maa vi ogsaa i Fremtiden være forberedt paa noget lignende. Jeg ser nok, at der er fremkommet Udtalelser om, at Landmændene i de gode Tider sikkert kan opsamle og opsamlere Reserver til at imødegaa de onde Tider med. Det kan maaske gælde for de Landmænd, der begynder lige før eller i Begyndelsen af en Opgangstid, de kan opsamle saadan en Reserve, men der er desværre ingen, der selv kan vælge Tidspunktet for sin Fødsel, og derfor maa man regne med, at en hel Del Landmænd er udsat for at maatte begynde deres Virksomhed i Slutningen af Højkonjunkturerne og i Begyndelsen af Nedgangstiderne, og da — det viser Erfaringerne — ingen Modstandskraft har, naar vi kommer ind i Forhold som dem, vi har været inde i de sidste 4 Aar.

Jeg føler mig derfor overbevist om, at er der et Spørgsmaal, der for Tiden kan samle mange Landmænd til Enighed, efter de 4 Aars Erfaringer, vi har gjort under den nuværende Krise, er det Spørgsmaalet om Gennemførelsen af konjunkturbestemte Afgifter med Hensyn til Ejendomsskatterne og navnlig med Hensyn til Renterne. Der er ingen Tvivl om, at i disse splittede Tider er det det Spørgsmaal, som kan samle de fleste Landmænd, uanset om det er større eller mindre Landmænd eller Landmænd, der hører til den midterste Gruppe i Landbruget.

Med Hensyn til det første, en konjunkturbestemt Ejendomsbeskatning, er der jo gennemført et Forsøg ved det saakaldte Kanslergadeforlig, idet de to Femtedele af Landbrugets Ejendomsskatter gennem Lovforanstaltninger er blevet konjunkturbestemte. Noget lignende er i Virkeligheden